FADL BİN ABBÂS ER-RÂZÎ

Hadîs âlimi. Râvileriyle beraber yüzbin hadîs-i şerîfi ezberden bilirdi. Künyesi Ebû Bekir olan Fadl bin Abbâs er-Râzî'ye, Mervezî de denildi. Fadlek ve Sâig lakablarıyla tanındı. Çeşitli şehirlere seyahat eden bu mübârek zât, 270 (m. 883) yılında Bağdâd'da vefât etti.

Hadîs-i şerîf öğrenip, ilim tahsil etmek için Bağdâd, Mekke ve Mısır'ın çeşitli şehirlerine seyahat eden Fadlek, Abdân ve Ma'mer gibi muhaddislerin yakın arkadaşları arasındaydı. İlim öğrenmek için çok uğraşıp, gayret gösteren Fadl bin Abbâs, başta Muhammed bin Mihrân olmak üzere, Hârûn bin Hâlid er-Râzî, Sehl bin Osman el-Askerî, Herebe bin Hâlid, Kuteybe bin Sa'îd, Ahmed bin Abdeh, Ebû Kâmil Fudayl bin Hasan, Îsâ bin Mûsâ Kâlûn, Abdülazîz bin Abdullah el-Evsî, Ümeyye bin Bistâm, Abdülmü'min bin Ali ez-Zaiferânî er-Râzî, Şeybân bin Fürûh, İshâk bin Râhaveyh, Ebû Tâhir bin Serh, Heysem bin Yemân, Ebû Bişr, isme bin Fadl Nişâbûrî, Muhammed bin Amr er-Râzî ve daha birçok âlimden ilim öğrenip hadîs-i şerîf rivâyet etti.

Bağdâd'a yerleşip vefâtına Kadar orada ikâmet eden Ebû Bekir Fadl bin Abbâs er-Râzî, hadîs-i şerîfleri inceden inceye, tetkik eder, usûlüne uymayan ve râvileri hakkında tam bir kanâata varamadığı hadîs-i şerifleri asla rivâyet etmezdi. Bu durumu kendisinin "İbn-i Humeyd'den ellibin hadîs öğrendim, onlardan bir tanesini bile nakletmedim" sözleri açık bir şekilde ifâde etmektedir. Bu söz, Fadlek'in hadîs tedkikindeki ciddiyetini ve İslâm ulemâsının hadîs-i şerifleri rivâyet ederken gösterdikleri itinayı çok güzel anlatmaktadır.

İlmin yayılması için, elinden gelen gayreti gösteren Fadl bin Abbâs, diğer İslâm âlimleri gibi pekçok talebe yetiştirdi. Hamaveyh bin Yûnus, Sâlih bin Ahmed, Muhammed bin Hâlid ed-Devrî, Ebû Abdullah Muhammed bin Ahmed bin Sehl er-Rukanî, Abdurrahmân bin Hasan, Ebû Nuaym Abdülmelik bin Adiyy el-Cürcânî, Muhammed bin Ca'fer el-Haritî, Muhammed bin Ca'fer el-Eş'arî, Ebû Zur'a, Ebû Hatem, Ebû Kureyş, Muhammed bin Cuma el-Fehistânî, Muhammed bin Ca'fer bin Yezîd el-Mutırî, Ebû Avâne Ya'kûb bin İshâk el-İsferâyînî, Ebü'l-Hasan Ali bin Ebî Tâlib el-Esterebâdî, Şuayb bin İbrâhîm el-Beyhekî, Ali bin Rüstem gibi âlimler Fadl bin Abbâs'ın en meşhûr talebeleri arasındaydı.

Fadl bin Abbâs'ın üstünlüğünü dile getiren âlimlerden ed-Dâbî Hasan el-Fâtih, "sika ve güvenilir", Şuayb bin İbrâhîm "O asrının imâmı idi. Ben O'ndan hadîs-i şerîf rivâyet ettim", Hatîb-i Bağdadî "O, sika ve hafızdı" demektedir.

---

1) Târîh-i Dımaşk, Varak sh. 36, 49

2) Tezkiret-ül-huffâz cild-2, sh. 600

3) Mu'cem-ül-müellifîn cild-8, sh. 69

4) Târîh-i Bağdâd cild-12, sh. 367

5) Şezerât-üz-zeheb cild-2, sh. 160